

Ekklesia Breda 19 november 2017

Serie: Evangelie volgens Johannes – thema: De verlamde - gelezen Johannes 5,1-18

Toespraak Egbert Rooze

Beste vrienden,

Jezus ging op naar een feest in Jeruzalem.

Het evangelie van Johannes is opgebouwd van allemaal feesten waarop Jezus aanwezig zal zijn: Loofhuttenfeest, feest van de vernieuwing van de tempel, sabbatsfeest; het Paschafeest was nabij ... in ons evangelie wordt het nooit echt gevierd, wél dat op de dag en uur van het slachten van het Paaslam, ook Jezus gekruisigd wordt.

Onderweg naar die feesten moet je wel horen en zien wat er allemaal gebeurt. Wie niet mee mag of kan feesten; wie wel of niet de tempel in mag gaan! Jezus heeft het door. Hij weet van veel verlamden, blinden en verdorden – en er zijn er duizenden! - dat die niet de tempel mogen binnen gaan. Zien de feestgangers dat? Hebben ze daar oog voor? Ga je daarnaar toe om iets van medeleven te tonen?

Jezus doet het. Hij laat zijn weg onderbreken. Hij gaat naar Bethesda, een plaats waar veel lijden op één hoop is gegooid. Een plaats met een veelbetekenende naam: Beth-Chèsèd, huis van mededogen, van barmhartigheid, of nog sterker vertaald: huis van Solidariteit. Chèsèd zou je nu vertalen met 'solidariteit'. Zie je ze daar liggen, met rijen, met 100-en aan een stuk, met 1000-en: één en al ellende, overgelaten aan zichzelf. ..

Bethesda heeft 5 zuilengangen, staat er bij. Vijf, het symbolisch getal van de Thora: de '5' boeken van de Thora, de 'vijf' genoemd (choemasj). De 5 broden om Israël mee te voeden, de 'vijf' broeders van de rijke man, de vijf ... De tekst suggereert met die 5 dat je Thora gaat waarmaken, dat de bedoeling van de Thora niet vergeten wordt!

Ja, maar dit verhaal suggereert tot hiertoe precies het tegenovergestelde! Is dit Huis van de Sol., is dit in die 5 zuilengangen, met een menigte van de verlamden, verdorden, blinden ... je zegt het zo in één adem hé: mensen die moeten leven van de bijstand, de vluchtelingen, de armen ... Eén hoopje in het Huis van Barmhartigheid! Ja?

En nog een element erbij: die zieke ligt er al 38 jaar! Ja, achtendertig!

Dat is lang. Hoewel, met getallen in de Bijbel moet je altijd oppassen. Weet u, dat getal 38 komt slechts 2x in de Bijbel voor: eenmaal hier, en eenmaal in het Eerste testament, in Deuteronomium 1 en 2. Daar wordt het volk Israël beschreven, al zolang aan het sjokken door de woestijn op weg naar het Beloofde Land. Maar, ze komen niet door de woestijn heen: ze dralen, ze durven eigenlijk niet verder, ze lopen maar wat in cirkeltjes rond ... ze komen niet meer verder. Net nu ze voor de grens van het B.L. staan, gaan ze er toch niet in, nemen ze de beslissende stap niet. Want, daar zijn reuzen, daar zijn reuzenobstakels, je kunt niet zomaar dat B.L. waarmaken. Dat 'vertelt' ons het getal 38! Die maatschappij die de Thora voorstaat, die Thora-republiek, is dat wel te realiseren? Met mensen die schuldenvrij zijn, met armen die er niet meer zijn, met ziekten die overwonnen zijn, met leven vanuit de sabbat?! Dat kan toch niet?! Daarom 38 jaar, omdat men er fundamenteel aan twijfelt. En deze man ligt er al '38' jaar: dat is Israël, die zijn droom van de Thora, die 5 boeken, niet kan

waarmaken. Dit is geen confrontatie van Jezus met één persoon, maar met gans Israël; en dat zie je het meest duidelijk in Bethesda, huis van niet-meer-solidariteit! 't Gaat toch niet, de droom is voorbij. En vult u maar in uw leven en in onze wereld, waarin de droom voor ons allemaal voorbij is gegaan!

En Jezus komt bij die mens, ziet hem aan en stelt hem een zeer bepaalde vraag: wil je gezond worden? Dat is nog nooit voorgekomen, dat er zo'n vraag wordt gesteld! Dat is al bijzonder: je legt je toch neer, 't is nou eenmaal zo, je kunt hier niks veranderen! Ja, dat verhaal van die engel die hier neerdaalt in dit water – eens in de zoveel tijd – voor die duizenden ... als je dan eerst in het water neerdaalt, zo zegt men, dan ben je bij de gelukkigen en wordt je genezen. Maar ach, nee, ik heb dat geluk niet, ik heb geen mens die mij helpt om als eerste in dat water neer te dalen. Nee, geen solidariteit met mij. Dat is de situatie van Israël! Je blijft maar in cirkel rondraaien, want echte solidariteit is niet te vinden! Tja, je hebt de lotto, de loterij – daar doet het me een beetje aan denken: als je het groot lot hebt, het grote geluk, dan ben jij, en jij alleen gered!

Zo is Bethesda met zijn 5 zuilengangen een spiegel van onze maatschappij, een schouwspel: zo gaat het er bij ons ook aan toe. Al die armen die geen 'projectje' in de eerste wereld hebben, komen er bekaaid vanaf.

Maar Jezus gaat naar die mensen, onderbreekt zijn feestvieren, stelt vragen en toont barmhartigheid. Eindelijk, voor de eerste keer, na 38 jaar! En Hij zegt tot hem, tot dit 38-jarig rond zwalpend Israël: 'Sta op', 'ontwaak', 'wordt wakker', loop door, rechtuit naar het Beloofde Land! Woorden van 'opstanding' horen we, precies hetzelfde werkwoord als met de Verrijzenis van Jezus. Jawel, die is een verrijzenisverhaal! 'Opstaan uit de dood' is meer dan een biologisch gebeuren, is méér dan 'dood' en weer levend worden. Nà het doodsland Egypte klinkt het: opstaan uit de slavernij en de macht van de dood. Nà Babel en de ballingschap aldaar horen we dezelfde tonen: troost, troost mijn volk en ga heen, sta op!

Nà 38 jaar klinkt het weer, indringend en doordringen: opstaan man, wakker worden, het kàn anders! We moeten de dood en dat doodmakende toch niet zijn gang laten gaan?! De oproep 'st op' is een kracht tegen de machten van de dood.

En er volgt nog op: sta op ... en wandel! Hier gaat het niet enkel op het simpel 'lopen', klaar, maar veel meer om nu de levenswandel aan te pakken. Te wandelen in het licht van de Thora: te 'gaan' waar gen weg is en doorgaan! Vanuit die prachtige Thora gaan leven. En daarom ook die oproep van Jezus: zondig niet meer! Dat wil zeggen: leg je niet meer neer bij die cirkeltjes, bij '38', bij de slogans: 'het kan toch niet', niets meer aan te beginnen! Neen: sta op! Blijf wandelen.

Ja maar, het is wél sabbat! Dan mag je je matras niet dragen, dan mag je in principe niet werken, niet genezen? Neen? Deze genezing wordt een hele discussie in het Joh.ev. Maar juist op sabbat mag je toch leven, kan je gaan leven, na 38 jaar. Of had Jezus nog een dag moeten wachten? Op 38 jaar en één dag?!

Jezus' antwoord is scherp: mijn Vader werkt tot nu toe, en Ik werk nu ook. M.a.w., hoe kun je nu, als je die verlamden en verdorden in Bethesda ziet, sabbat gaan vieren en daaraan voorbij gaan, dit niet zien? Ik doe de wil van mijn Vader, ja radicaal. Ik kan niet zwijgen, Ik moet mensen weer op hun voeten zetten. Zo versta ik de Thora! Dat heeft alles met opstandig leven te maken, met opstandingskracht die je weer krijgt, juist op de sabbat. De steppe zal bloeien. Roep tot de dode: dode, dode 'sta op'.

Dat leven blijven we in solidariteit verkondigen en doen!

Amen